

Anders Solheim
Daglig leder
Antidoping Norge

Dopingbruk og helsevesenet

Bruk av dopingmidler øker bant ungdom. Strakstiltak bør iverksettes for å forebygge og snu denne negative trenden. Håndtering av de helsemessige konsekvensene vil kunne bli en ny utfordring for helsevesenet.

Tollvesenets beslag av dopingmidler er nesten femdoblet fra 2001. I sommer beslagla Tollvesenet 90 000 brukerdoser med rent testosteron. Dette var et av de største enkeltbeslagene og gir grunn til bekymring. I Sverige tyder analyser fra tollmyndighetene og politiet på at det årlig innføres dopingmidler nok til regelmessig å dope ca. 100 000 personer.

Det er ingen nye omfattende omfangsundersøkelser som gir et bilde av den prosentvise andelen av befolkningen som bruker dopingmidler. Norske tall fra 1999 antyder at 1–2 % av barn og ungdom har brukt dopingmidler. Ifølge Agderposten 6. mai 2005 hadde sykehuset i Arendal i 2004 ti misbrukere av anabole steroider inne til behandling. Basert på økende beslagstall er det mye som tyder på at omfanget av dopingbruk øker, og vi har samme nivå som våre svenske naboer.

Antidoping Norge får jevnlig henvendelser fra politi, fengselsvesen, skoler, høyskoler, Forsvaret, rusmiddelomsorgen og treningssenterbransjen om å bistå med å bekjempe doping. Det er gledelig at instanser som opplever dopingproblemer, ser Antidoping Norge som en naturlig samarbeidspartner.

Misbruk av anabole steroider er ikke lenger forbeholdt toppidrettsutøvere som jakter på medaljer. Den store brukergruppen er ungdom på jakt etter den «perfekte»

kropp. Stoffene brukes uten kunnskap om konsekvensene. Vi hører om muskelkramper, menn med bryster, sterilitet, hjerteinfarkt, aggressivitet (steroidraseri), paranoia, depresjoner og forvirringstilstander. Det er etter hvert mange tilfeller der vold og drap kobles til stormisbruk av anabole steroider. Fysiske, psykiske og sosiale bivirkninger får konsekvenser for brukeren, familien og nærmiljøet.

Vår erfaring er at behandlingstilbudet for misbrukere av dopingmidler og særlig anabole steroider er begrenset. Utviklingen tyder på at andelen pasienter som oppsøker helsevesenet vil øke. Det er viktig å se nærmere på hvordan helsevesenet registrerer bruk av anabole steroider, hvordan denne informasjonen kan synliggjøres gjennom sentrale registre og hvilket behandlingstilbud som kan gis. Videre vil det være av interesse å få bedre innsikt i hvilke diagnoser som er fremtredende for brukere av anabole steroider og andre dopingmidler.

For fremtiden bør de helsemessige konsekvensene tillegges større vekt enn omfangsstudier som i beste fall vil kunne skille mellom 1–2 %. På samme måte som giftig smuglersprit, importeres anabole steroider illegalt og innholdet er ofte kun delvis kjent. Det er mange eksempler på fatale konsekvenser for brukerne.

I Sverige har tre helseinstitusjoner et utvidet ansvar for å kunne gi behandlingstilbud til dopingbrukere. Jeg tror dette er et viktig skritt fremover for å sikre et helhetlig antidopingarbeid. Spørsmålet er hvilken helseinstitusjon i Norge som tar utfordringen!

Et effektivt forebyggende arbeid er minst like viktig som et behandlingstilbud. En vesentlig utfordring i det forebyggende

arbeidet er kunnskapsmangel hos potensielle og nye brukere. Kunnskap om treningslære og kosthold er tilegnet i et miljø der doping anses som akseptabelt og ufarlig. Selvmedisinering med potente legemidler er dessverre vanlig og kan påføre brukeren alvorlige helsemessige konsekvenser. Bruk av anabole steroider viser en risikoatferd som ofte er knyttet opp mot annet misbruk, kombinasjon med rusmidler som alkohol og narkotika er ikke uvanlig.

Antidoping Norge ønsker å være et ressurscenter for offentlige etater og institusjoner. Pågangen av henvendelser fra offentlige og private aktører er økende. Antidoping Norge ønsker et tettere samarbeid med helsevesenet slik at forebyggende tiltak og behandlingsapparatet kan dra veksler på hverandre.

Koordinerte og samordnede tiltak mot doping vil åpenbart være den mest effektive tilnærmingen, både ressurs- og kompetansemessig. Vi trenger en koordinerende kraft i antidopingarbeidet. Den oppgaven er vi klar til å gå løs på, men til det kreves ressurser.

For helsevesenet og den alminnelige borger er det viktig at vi lykkes.

I neste nummer:

- Ulikheter i inntekt og dødelighet
- Pasientsentrert kommunikasjon
- Genetiske årsaker til overvekt
- Spesialister i privatpraksis
- Barns vekst og kosthold etter kumelkallergi
- Molekylærbiologi ved gynekologisk kreft